

יבוא, יצוא ומה שביניהם סקירות וחידושים בענייני חוק ומשפט

עו"ד גיל נדל, ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים

תשלום מס קניה על יאכטות

עו"ד גיל נדל

רקע

בשנת 2013 תוקן צו תעריף המכס ומס קניה והוטלו מסי קניה בשיעור של 30 אחוזים על יאכטות המיובאות לישראל. רשות המכס, שהחלה לאכוף צו זה, קבעה כי על בעלי יאכטות המעוניינים לצאת מתחומי מדינת ישראל להנפיק אישור יציאה לחו"ל, המצביע על חבות תשלום מסי היבוא כחוק. במסגרת תהליך קבלת אישור היציאה לחו"ל, על בעל היאכטה להודיע לרשות המסים שלושה ימים לפני היציאה לחו"ל. הודעה מוקדמת זו, נועדה לאפשר לרשות המסים לבחון את נסיבות הגעת היאכטה לתחומי ישראל ואת אפשרות הטלת מסי היבוא בגין יבוא בפועל. שיעור מסי היבוא הינם 17 אחוז מע"מ (אשר חל לפני 2013) וכן 15 אחוזים מס קניה.

לנוכח הגברת האכיפה בענף השייט, החלו לצוץ ולעלות מספר שאלות:

- האם נכון לגבות מסי יבוא בגין יאכטה שעוגנת זמנית במרינה בישראל?
- מה הדין כאשר יאכטה נכנסה לישראל לראשונה לפני כניסתן לתוקף של הצו שהטיל מס קניה, ולאחר מכן יצאה להפלגה לחו"ל וחזרה לישראל?
- מה הדין בנוגע לבעלי כלי שייט העושים בה שימוש מסחרי ולא אישי? כך למשל, בתי ספר לשייט או בעלי יאכטות המוציאים להפלגות.

להלן נסקור את פסיקת בתי המשפט שדנה בשאלות השונות.

יאכטות של בית ספר לשיט

רשות המיסים הוציאה לבית ספר לשייט הודעות גרעון בסך כולל של 482,828 ₪ בגין ייבוא כלי שייט. לטענת בית הספר, כפי שנהגי מוניות, קיבלו הקלה משמעותית, בדמות פטור ממס קניה ולעיתים גם פטור ממכס, כשתכלית הפטור היא פיצוי על בלאי מואץ, הרי שאותה תכלית משותפת גם לשימוש העסקי שנעשה ביאכטות, בניגוד לשימוש פרטי ביאכטות. לכן, טען בית הספר, יש להחיל את הרציונל שבפטור הניתן לנהגי מוניות עקב בלאי מואץ גם על יאכטות המשמשות לשימוש עסקי ולא אישי.

עוד טען בית הספר כי לאור אי האכיפה בה נקטה במשך שנים רשות המיסים, נוצרה הסתמכות מצד בעלי היאכטות כי אין הם חייבים בתשלום מס קניה. זאת ועוד, טען בית הספר כי גם כעת רשות המיסים נוקטת באכיפה בררנית כלפי כלי שיט המתעתדים לצאת מישראל בלבד, בעוד שאין היא אוכפת את מדיניותה החדשה כלפי אנשים פרטיים או עסקים שאינם יוצאים את גבולות המדינה.

מנגד, טענה רשות המיסים כי ההבחנה אותה עושה בית הספר בין שימוש פרטי לשימוש עסקי בכלי שייט לא קיימת בחוק, ולמעשה, אין כל הבחנה בין שימוש עסקי לשימוש פרטי. עוד טענה רשות המיסים כי ניתן לחייב בתשלום מס קנייה ומע"מ בעת כניסה לישראל ואין המדובר במיסוי רטרואקטיבי, כל עוד לא שולם בעבר המס. באשר לטענת ההסתמכות, טענה רשות המיסים כי יש לדחות טענה זו מהסיבה כי לא חלפו חמש שנים מהמועד שבו נותר החסר (תקופת ההתיישנות בחוק מיסים עקיפים) וזאת משום שכל כניסה של טובין לישראל היא בבחינת ייבוא.

בית המשפט קבע כי רשות המיסים פעלה בהתאם לסמכויות הנתונות לה בחוק, והיא מבצעת מדיניות אכיפה אחידה בהתאם להוראות החוק. מנגד, בית הספר לא דיווח על הייבוא של כלי השייט, על אף חובתו בדין, גם אם הוא חולק על חיוב במס קנייה ובנסיבות אלו, לא ניתן לקבל את טענת ההסתמכות על אי אכיפת המס על היאכטות.

עוד קבע בית המשפט כי למרות קשיי גביית המיסים בעבר, פעלה רשות המיסים כדי לאפשר את אכיפתו על-פי חוק, וכך, באמצעות שינוי חקיקתי התאפשר לה לגבות את המס חרף ניסיונות להתחמק מתשלום. על כן, קבע בית המשפט כי טענת ההסתמכות ואי אכיפה, כאשר בית הספר לא מילא את חובתו, ולא דיווח על ייבוא היאכטות - פסולה.

באשר לטענת בית הספר להחרגת היאכטות המשמשות לשימוש עסקי, קבע בית המשפט כי צו תעריף המכס מטיל מיסי ייבוא על מוצרי יוקרה, ואין בלשון הצו כל החרגה של יאכטות או של כלי שיט אחר לשימוש מסחרי ואין כל הבחנה בין יאכטות לשימוש עסקי ויאכטות לשימוש פרטי. עוד קבע בית המשפט כי אין להסיק ממתן פטור על מסי קניה למוניות, וכי אין ליצור יש מאין, כלומר, פטור ממיסים אשר יחול על קבוצה שלמה על סמך טענה כללית למתן פטור, אשר כלל לא נתמכה בראיות. כך קבע בית המשפט כי ככל וחפץ בית הספר קידום חקיקה, אשר תחיל פטור על יאכטות בדומה לפטור הקיים על מוניות, רשאית היא לפנות לאפיקים המתאימים.

בהתאם לכך, דחה בית המשפט את תביעת בית הספר.

(תא (חי') 12693-04-18 **דרך הים שייט חיפה (2004) בע"מ נ' מדינת ישראל**. בפני כב' השופטת מירב קלמפנר נבון. פסק דין מיום 2.10.19).

יאכטות פרטיות

בשנת 2017 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד רשות המסים, בבקשה לביטול הליכי הגבייה הפסיביים לשם גביית המע"מ ומס הקנייה. לטענת בעלי היאכטות, רשות המסים אינו יכולה לגבות את מסי היבוא לאור התיישנותם ואין זה מן הצדק כי תפעל לגבייה זו אשר לא הייתה נהוגה במועד הבאת יאכטות אלו לארץ. כמו כן, נטען על-ידם כי בדיקות אלו מעכבות את בעלי היאכטות המעוניינים לצאת מהארץ מיידית.

בית המשפט המחוזי בירושלים דחה את הבקשה וקבע כי כלי השייט של המבקש עוגן במרינה בהרצליה משנת 2010. בשנת 2016 כאשר המבקש עגן במרינה אחרי הפלגה בחו"ל, מסר לו פקיד מכס תעודת עיכוב, בה נרשם כי "היאכטה לא תצא את הארץ ללא אישור מכס/תשלום מיסים על-פי חוק". הטלת מס הקניה נכנסה לתוקפה באוגוסט 2013, כך שחלפו מיום כניסת הצו המתקן לתוקפו ועד למסירת דרישת התשלום למבקש, שנתיים, שמונה חודשים ו-18 ימים. משום כך, קבע בית המשפט אין כל בסיס לטענת ההתיישנות, שכן תקופת ההתיישנות לפי חוק מיסים עקיפים עומדת על 5 שנים.

עוד קבע בית המשפט כי העובדה שהיאכטה של המבקש עגנה במרינה בישראל החל משנת 2010 אינה מעלה ואינה מורידה. עד לחודש אוגוסט 2013 לא הוטל מס קניה על יאכטות ועל כן, לא חלה חובת תשלום מס קניה על המבקש

עד ליום זה. לאחר מועד זה, עת נכנס לתוקף הצו המתקן, חלה חובת תשלום מס קניה על היאכטה מרגע שנכנסה למרינה בהרצליה לראשונה לאחר שנת 2013.

ת"צ 43164-04-17 טפיו נ' רשות המסים ואח'. בפני כב' השופט אביגדור דורות. פסק דין מיום 29.1.19.

במקרה אחר שנידון על-ידי בית המשפט שארע לאחרונה, בעלים של כלי שייט העוגן במרינה בישראל, נרשם בשנת 2010 כבעלים של כלי שייט ברשות הספנות והנמלים תחת דגל ישראל. לטענתו, במועד הבאת כלי השייט לישראל, לראשונה בשנת 2010, הוא לא נדרש לשלם את מס הקניה והמע"מ. בחודש נובמבר 2017, בעקבות דרישה שהגיעה מרשות המסים, הוא החליט לשלם את מסי היבוא כנדרש.

בעל כלי השייט פנה במקרה זה בעתירה לבג"צ ולא בתביעה אזרחית, כפי שסקרנו במקרה הקודם. בית המשפט הגבוה לצדק דחה את העתירה של בעל כלי השייט על הסף, וקבע כי בשל קיומו של סעד חלופי (הגשת תביעה אזרחית לפי סעיף 154 לפקודת המכס) המאפשר לשלם את המס תחת מחאה ולפנות לבית המשפט תוך שלושה חודשים בתובענה להחזרת התשלום, אין לדון בהליך זה בבג"צ.

(בג"צ 836/19 יאיר ספראי נ' רשות המסים - משרד האוצר (פורסם בנבו, 26.9.2019)).

* * *

הסקירה לעיל הינה בבחינת תמצית. המידע הכלול בה נמסר למטרות אינפורמטיביות בלבד ואין במידע כדי להוות ייעוץ משפטי. לקבלת פרטים נוספים, אנא פנו לעו"ד גיל נדל - ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי, וסגן ראש מחלקת מיסים. בדוא"ל Gill.Nadel@goldfarb.com /או בטלפון 03-6089979.